

N.º SOLT
5
CÈNTIMS

Veu de la Plana

N.º SOLT
5
CÈNTIMS

SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESOS REGIONALS

SOSCRIPCIÓ

Castelló, al mes..... 0'25 ptas.
Fora, trimestre..... 1 » »

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

COLÓN, 17, 2.º

Tota la correspondència a la Administració

SE PUBLICA TOTS ELS DISAPTES

No se tornen els originals en cara que no se publiquen

ORIENTACIONS VALENCIANES

Dedicat a la Joventut

(Continuació)

Seguiren als nobilíssims esforços del notari Ros y de sos companys a darreríes del segle 18 y primera mitat del 19 un eixargall de coloquieros y d' escriptors chocarreros y chavacans que plagáren lo nostre lèxic de castellanismes, y la dicció de frases de tant baix nivell moral, que ja la bledana y polida llengua d' Ausias March y Jaume Roig semblava trist instrument de la mes grossera incultura d' un poble ignorant y deprimít. Interrompé aquest calvari de malastrugues adversitats Tomás Villarroya, qui per l' any 1841 publicá tendres y armonioses poesíes en la llengua materna, qu' ell se proposave, com sos antecessors, dignificar.

Seguiren a d' aquestes tentatives del may prou plorat Teodor Llorente, organísant juntament ab la erudit bibliotecari mallorquí Marian Aguiló los jochs florals de 1859, y en 1876 lo sisé centenar de la mort del rey Jaume I.º Tots aquest esforços si be aconseguiren calfar algo la atmósfera, no eren prou intensos pera fer incorporar a la vida y donar moviment vigorós y social al que se creía cadavre de la nostra llengua y literatura. Calía qu' aqueixos moviments no fóssen periodichs y epileptichs; que tinguessen una base sòlida, ampla e impulsora, un orgue social qu' abarca y estrenyera en un suprem esforç a totes les inteligencies y y voluntats disperses que coincidint en aquestes salvadores idees, y se necessitava també un home ab una voluntat de ferro que sentira y s' aprestara a la realisació d' aquesta obra benemérita y valenciana.

Aquest home per fi vingué encarnat en la nobilíssima persona de Constantí Llombart, modest fill del poble. Convençut y vident apostul, d' ell se deu dir ab tota justícia qu' estigué a la altaria de ia seua patriótica y gloriosa missió. Son entusiasme ardent, sa energia, sa constança rememraven a Sant Vicent Ferrer, a Francés de Vinatea y als homens de mes esforçat vigor y tempre de la raça valenciana. Ell, ab sa poderosa voluntat, convertida en pesada maça d' acer, trencá lo gèl d' una societat completament adormida y oblidada de sa historia, de sa llengua y de sa missió étnica. Y en la patriótica societat Rat-Pennat qu' ell creá en 1879 començaren a eixir escriptors, poetes, historiadors y amadors de la nostra Terra y de les nostres glories, tant rebént y ab tant grand número que sembláven un escarotat abeller eixint del baso, cuánt li tallen la bresca. No sería possible en un sol article, sense donarli inusitada extensió y sense encorrer en omissions, rendre conter de tots los noms dels fills de la Morta-Viva que surgiren d' aquell gloriós moviment. Caldria sols afermar que, des llavors y per virtut del mateix, lo nostre renaiximent literari ha sigut plenament consagrat; que l' espiritual estol dels nostres novells poetes y escriptors de tota classe no sols ha anat conseguint netejar de barbarismes la nostra parla y crear un llenguage cada día mes polit y cult, sinó qu' ha despertat l' entusiasme per les nostres glories; ha engrandít l' amor a la Nostra Terra, y ha preparat les conciencies y els cors a la concepció y reivindicació de la Patria Valenciana dins de l' Estat Espanyol.

La massa prematura mort de Llombart, 15 anys després de son

obra capdal, fon una ben malastruga contrarietat pera les nostres idees. Lo Rat-Penat ha continuat defenent los nostres ideals; pero d' una manera feble; no ab aquella febril virilitat de son fundador. A la llengua valenciana no se li rendix tot lo cult y homenage qu' es mereix en aquella casa paíral; moltes, moltíssimes vegades hi es reemplaçada per sa madastra la castellana. Los jochs florals coixejen; están massa saturats de castellanisme y d' element oficial; y en lloch de constituir ells un himne en llaor de la Patria Valenciana, sont una frévola y aparatosa exhibició de trages y de forasteres costums, que de tot ténen manco de renaiximent de literatura valenciana, y d' exaltació de les sanes y belles costums casolanes. Pero no importa; lo nostre poble no ha mort; lo sentiment de Patria Valenciana existix encara. Ben palesamen ho demostrá a principis del passat segle en la guerra de l' Independencia secundant lo crit del palleter, sense esperar socors ni direcció del Centre; així com en lo moviment Cantonal, que prescindí per complet y en absolut de les disposicions de Madrid. Pero aquests moviments qu' en les grans crisis han demostrat qu' en la conciencia del nostre poble no s' ha extinguit lo sentiment d' autonomia, ténen mes d' atavichs que de concients, com responen a un ressort impulsor desconegut. Es necessari puix fonamentar y ben orientar aquest sentiment pera girarlo en instrument conscient de les nostres aspiracions; fent conèixer al nostre poble sos propís elements de vida, sos interessos economichs, les fulles de sa gloriosa historia y los ideals de grandea y prosperitat que deu perseguir. Ahuí ja no es ilegal trevallar per la renaix-